

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

27 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Marta Romańska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 27 czerwca 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 8 listopada 2021 r., V ACa 334/20,
w sprawie z powództwa E. T. i P. S.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,

oddala skargę kasacyjną.

Grzegorz Misiurek Karol Weitz Marta Romańska

UZASADNIENIE

Powodowie E. T. i P. S. pozwem z 23 kwietnia 2018 r. wniesli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanej Bank Spółki Akcyjnej w W. kwoty 233 567,73 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, powołując się na nieważność umowy kredytowej zawartej z pozwanym bankiem. Żądana kwota obejmowała kwoty: 214 727,28 zł pobraną tytułem rat kapitałowo-odsetkowych do dnia wniesienia

pozwu, 4154,57 zł pobraną tytułem refinansowania kosztów ubezpieczenia NWW, 792,95 zł pobraną tytułem prowizji za ubezpieczenie kredytu, 2 577,81 zł pobraną tytułem ubezpieczenia nieruchomości, 12 301,51 zł pobraną tytułem ubezpieczenia spłaty raty w zakresie poważnego zachorowania oraz pobytu w szpitalu w wyniku choroby i nieszczęśliwego wypadku, 935,40 zł, pobraną tytułem ubezpieczenia na życie. Pismem z 18 września 2018 r. powodowie sprecyzowali żądanie pozwu w ten sposób, że na wypadek uznania przez sąd, że kwota tytułem pobranych rat kapitałowo-odsetkowych za okres od grudnia 2011 r. do dnia wniesienia pozwu powinna być wyrażona w CHF żądali zasądzenia na ich rzecz od pozwanego banku kwoty 39 178,31 CHF z odsetkami ustawowymi od wniesienia pozwu do dni zapłaty. Wyrokiem z 9 stycznia 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego banku na rzecz powodów 92 429,91 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 23 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty oraz 39 178,31 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 23 kwietnia 2018 r., a w pozostałym zakresie oddalił powództwo.

Sąd ustalił, że 17 października 2008 r. powodowie jako kredytobiorcy zawarli z Bank Spółką Akcyjną w W. umowę o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych „(...)” waloryzowany kursem CHF na kwotę 394 474 zł. Raty kapitałowo-odsetkowe kredytu spłacane miały być w złotych, po ich uprzednim przeliczeniu na CHF według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej banku. Umowa została zawarta celem sfinansowania budowy domu jednorodzinnego i pokrycia kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu. 1 grudnia 2011 r. strony zawarły aneks do umowy kredytu, przewidując możliwość zmiany waluty spłaty kredytu z PLN na CHF. W okresie od grudnia 2008 r. do grudnia 2011 r. powodowie spłacili 68 245,25 zł tytułem spłat rat kapitałowo-odsetkowych, a w okresie od grudnia 2011 r. do marca 2018 r. kwotę 39 178,31 CHF, tytułem tych spłat. Sąd pierwszej instancji ocenił jako bezzasadny podniesiony przez pozwanego bank zarzut przedawnienia, wskazując, że termin przedawnienia wynosił w okolicznościach sprawy 10 lat i nie upłynął przed wytoczeniem powództwa. Sąd Okręgowy ocenił, że umowa była nieważna z powodu jej sprzeczności z art. 353¹ k.c. oraz art. 69 ust. 1 i 2 ustawy - Prawo bankowe. Ponadto ocenił, że umowa zawierała niedozwolone postanowienia umowne w postaci klauzul walutowych, przyznających bankowi prawo do jednostronnego wyznaczania kursu CHF w tabelach kursów. Podkreślił, że tego rodzaju klauzule

zostały uznane za abuzywne wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 27 grudnia 2010 r. Uznając w związku z tym przedmiotowe klauzule za niedozwolone i przyjmując niemożność zastąpienia ich innymi postanowieniami, stwierdził, że łącząca strony umowa jest także z tego powodu nieważna, co przesądziło, w jego ocenie, o zasadności roszczenia powodów o zwrot świadczeń spełnionych w jej wykonaniu. Apelację od wyroku z 9 stycznia 2020 r. wniósł pozwany bank. Wyrokiem z 8 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił zaskarżony wyrok jedynie w zakresie zasądzonych odsetek, przyjmując, że należą się one nie od dnia wytoczenia powództwa, lecz od dnia upływu 7-dniowego terminu od dnia doręczenia odpisu pozwu, tj. od 15 czerwca 2018 r., a w pozostałym zakresie oddalił apelację, dzieląc stanowisko Sądu pierwszej instancji o abuzywnym charakterze zawartych w umowie klauzul waloryzacyjnych i wynikającej z tego nieważności całej umowy. Sąd Apelacyjny, oceniając podniesiony w instancji apelacyjnej przez pozwany bank zarzut zatrzymania wskazał, że uznaje dopuszczalność takiego zarzutu na podstawie art. 496 w związku z art. 497 k.c., gdyż uznaje umowę kredytową za umowę wzajemną, jednak podniósł zarazem że zarzut ten nie mógł odnieść skutku, gdyż pozwany bank odniósł go do zatrzymania kwoty 238 912 zł, tj. kwoty, która nie jest przedmiotem niniejszego postępowania, a nie do kwot 92 429,91 zł i 39 178,31 CHF, które zasądzone zostały na rzecz powodów w wyroku pierwszej instancji w niniejszej sprawie.

Skargę kasacyjną od wyroku z 8 listopada 2021 r. wywiódł pozwany bank, zaskarżając go w części oddalającej jego apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji. Zarzucił naruszenie art. 385¹ § 1 k.c. w związku z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, oraz art. 69 ust 3. Ustawy - Prawo bankowe, art. 65 i 358 § 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, oraz art. 410 §1 i 2 w związku z art. 405 k.c., a także art. 496 i 497 k.c. Na tych podstawach wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący starał się w pierwszej kolejności podważyć w zarzutach kasacyjnych stanowisko, że klauzule walutowe przyznające jednej ze stron umowy kredytu uprawnienie do samodzielnego decydowania o kursach waluty waloryzacji lub indeksacji mają charakter abuzywny, i że bez nich kwestionowana umowa kredytu nie może być utrzymana. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje jednak stanowisko, że nie jest możliwe utrzymanie umowy kredytowej takiej jak umowa zawarta w rozpatrywanej sprawie, w razie stwierdzenia abuzywności jej postanowień kształtujących mechanizm indeksacji lub waloryzacji świadczenia kursem waluty obcej (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., II CSK 282/18 nie publ. i z 13 maja 2022 r. III CSKP 293/22 nie publ. oraz z 6 czerwca 2023 r. (II CSKP 950/22) (II CSKP 950/22)). Sąd Najwyższy w niniejszym składzie stanowisko to podziela. Gdy chodzi o kwestię abuzywności klauzul umownych rozpatrywanych w niniejszej sprawie, to wszystkie odnośne zarzuty kasacyjne są bezzasadne, albowiem Sady obu instancji wyczerpująco, rzetelnie i w pełni przekonująco wykazały, że przedmiotowe klauzule mają charakter niedozwolony, a Sąd Najwyższy podziela tę ocenę.

Podnosząc z kolei zarzut naruszenia art. 496 i 497 k.c. skarżący bank argumentował, że wbrew ocenie Sądu drugiej instancji podniesiony przezeń zarzut zatrzymania miał za przedmiot świadczenie dochodzone przez powodów niniejszej sprawie, a ponadto powinien być być uznany za skuteczny co najmniej w zakresie kwoty 92 429,91 zł. Zarzut ten nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem analiza złożonego przez pozwany bank oświadczenia z 20 sierpnia 2020 r. o skorzystaniu z prawa zatrzymania opiewa w istocie na kwotę 238 912 zł mającą stanowić przedmiot sporu w niniejszej sprawie, podczas gdy – biorąc pod uwagę orzeczenie sądu pierwszej instancji i fakt zaskarżenia go apelacją przez pozwany bank, należało stwierdzić, że nie jest to kwota o której władny był wyrokować Sąd drugiej instancji. Oświadczenie o skorzystaniu z prawa zatrzymania powinno być tymczasem sformułowane w sposób jednoznaczny i niebudzący wątpliwości co do tego, jakie świadczenie jest przedmiotem zatrzymania. Wobec faktu, że oświadczenie pozwanego banku, o którym mowa powyżej, takiego warunku nie spełniało i rodziło wątpliwości, jakie świadczenie miało być przedmiotem zatrzymania ocena Sądu Apelacyjnego co do jego bezskuteczności była prawidłowa, czego nie zmienia fakt,

że kwota 92 429,91 zł mieściła się co do wysokości w kwocie objętej przez pozwany bank zarzutem zatrzymania. W rezultacie zarzut naruszenia art. 496 i 487 k.c. należało uznać za bezzasadny, a skargę kasacyjną pozwanego banku oddalić jako niemającą uzasadnionych podstaw.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji

Grzegorz Misiurek

Karol Weitz

Marta Romańska

Na mocy art. 330 § 1 k.p.c. stwierdzam niemożność
podpisania uzasadnienia wyroku
przez sędziego SN Grzegorza Misiurka
z powodu długotrwałej nieobecności
Karol Weitz

[r.g.]